

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ  
ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ  
ҚИШЛОҚ ВА СУВ ХЎЖАЛИГИ ВАЗИРЛИГИ**



Ўзбекистон Республикаси Олий ва  
ўрта маҳсус таълим вазирлигининг  
2012 йил “26” декабрдаги  
“507” – сонли буйруғи билан  
тасдиқланган.

**АГРОНОМИЯ**

олий таълим муассасалари таълим йўналишлари ва мутахассисликлари  
умумкасбий ва маҳсус фанлари педагоглари учун малака ошириш  
йўналишининг ўқув дастури

**Тошкент – 2012**

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ  
ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ**

**ОЛИЙ ТАЪЛИМ ТИЗИМИ ПЕДАГОГ ВА РАҲБАР КАДРЛАРИНИ ҚАЙТА  
ТАЙЁРЛАШ ВА УЛАРНИНГ МАЛАКАСИНИ ОШИРИШНИ ТАШКИЛ  
ЭТИШ БОШ ИЛМИЙ - МЕТОДИК МАРКАЗИ**

Тошкент давлат аграр университети хузуридаги педагог кадрлар қайта  
тайёрлаш ва уларни малакасини ошириш тармоқ маркази

Малака ошириш ўқув дастури Олий ва ўрта махсус, касб-хунар таълими йўналишлари  
бўйича ўқув-услубий бирлашмалар фаолиятини Мувофиқлаштирувчи кенгашининг  
2012 йил 25 декабрдаги 4 -сонли баёни билан маъқулланган.

Тузувчилар: Б.М.Азизов ТошДАУ Ўсимликшунослик кафедраси қ.х.ф.н, доц.

Тақризчилар: С.Бўриев ТИМИ Тупроқшунослик ва дехқ.х.ф.н, доц.  
М.Шодмонов ТошДАУ “Дехқончилик ва мелиорация”  
кафедраси доценти

Ўқув дастурлари Тошкент давлат аграр университети Илмий кенгашида  
тавсия қилинган (2012 йил декабрдаги 12 -сонли баённома).

## **Кириш**

Дастур олий таълим муассасалари педагог кадрларининг касбий тайёргарлиги даражасини ривожлантириш, уларнинг илфор педагогик тажрибаларни ўрганишлари ҳамда замонавий таълим технологияларидан фойдаланиш бўйича малака ва кўникмаларини такомиллаштиришни мақсад қиласди.

Дастур мазмунида олий таълимнинг долзарб масалаларини ўрганиш, глобал Интернет тармоғидан фойдаланган ҳолда ўкув жараёнига замонавий педагогик ва ахборот технологияларини жорий этиш, педагогнинг шахсий ва касбий ахборот майдонини лойиҳалаш, педагогик маҳоратни ошириш, Ўзбекистоннинг энг янги тарихини билиш, фан, таълим, ишлаб чиқариш интеграциясини таъминлаш, тегишли мутахассисликлар бўйича илм-фanni ривожлантиришнинг устивор йўналишларини, илмий-тадқиқотлар ўтказишнинг самарали методларидан фойдаланишга ўргатиш асосий вазифалар этиб белгиланган.

Шу билан бирга олий таълим муассасалари профессор-ўқитувчиларнинг мунтазам касбий ўсишида интерактив методлар, педагогларнинг таҳлилий ва ижодий фикрлашини ривожлантиришга йўналтирилган инновацион методикалар, масофадан ўқитишни, мустақил таълим олишни кенгайтиришни назарда тутувчи техника ва технологиялардан фойдаланган ҳолда машғулотлар олиб бориш малака ва кўникмаларни ривожлантириш назарда тутилади.

Дастур доирасида берилаётган мавзуулар тингловчилар педагог кадрларга қўйиладиган давлат талабларини, замонавий инновацион таълим технологиялари ва уларнинг турларини билишлари, талаба шахси ва унинг хусусиятини ҳисобга олган ҳолда таълимда индивидуаллик ва дифференциал ёндашувга эришувлари ва таълим жараёнларида муаммоли таълим, ҳамкорлик технологияси ва интерфаол усулларини амалда қўллай олишлари, ахборот технологияларидан таълим-тарбия жараённда самарали фойдалана олиш кўникмаларига эга бўлишларини таъминлашга қаратилган.

### **Умумий тайёргарлик модули:**

- Ўзбекистон Республикаси Президентининг асарларида жамият ривожи ва таълим-тарбия масалалари;
- Таълим-тарбия жараёнларини ташкил этиш ва бошқаришнинг меъёрий-ҳукуқий асослари;
- Таълим сифати менежменти.

### **Умумкасбий тайёргарлик модули:**

- Олий таълим педагогикаси ва психологияси;
- Электрон педагогика асослари;
- Таълим технологиялари ва педагогик маҳорат;
- Амалий хорижий тил

## **Умуммутахассислик бўйича тайёргарлик модули:**

- Дехкончилик фанини ўқитишда инновацион технологиялар;
- Пахтачилик фанини инновацияси
- Ўсимлиқшунослик фанини инновацияси

## **Мутахассислик бўйича тайёргарлик модули:**

- Дехкончилик, пахтачилик ва ўсимлиқшунослик фанининг ддактик таъминоти
- Дехкончилик, пахтачилик ва ўсимлиқшунослик фанини ўқитишдаги инновациялар

## **Танлов фанлари модули.**

### **Курснинг мақсади ва вазифалари**

Олий таълим муассасалари “Агрономия” таълим йўналишлари ва мутахассислари умумкасбий ва маҳсус фанлардан дарс берувчи педагоглар малакасини ошириш курсининг мақсади – педагогик фаолиятга назарий ва касбий тайёргарликни таъминлаш ва янгилаш, касбий компетентликни ривожлантириш асосида таълим-тарбия жараёнларини самарали ташкил этиш ва бошқариш бўйича билим, кўникма ва малакаларни такомиллаштиришга қаратилган.

Олий таълим муассасалари “Агрономия” таълим йўналишлари ва мутахассислари умумкасбий ва маҳсус фанлардан дарс берувчи педагоглар малакасини ошириш курсининг вазифаси – педагогик кадрлар тайёргарлигига қўйиладиган талаблар, таълим ва тарбия ҳақидаги ҳужжатлар, педагогика ва психологиянинг долзарб муаммолари ва замонавий концепциялари, амалий хорижий тил, хорижий таълим тажрибаси, педагогнинг шахсий ва касбий ахборот майдонини лойиҳалаш, педагог кадрларнинг малакасини ошириш сифатини баҳолаш ишлари мазмунини ўрганишга йўналтиришдан иборат.

## **Курс якунида тингловчиларнинг билим, кўникма ва малакаларга қўйиладиган талаблар**

### **Тингловчи:**

- Дехкончиликда энергия ва маблағ тежовчи технологияларни жорий этиш
- Сувдан самарали фойдаланиш, сугоришнинг интенсив , замонавий усулларини кўллаш
- Пахтачиликда суғориладиган эрлардан самарали фойдаланиш усулларини
- Пахтачиликда минерал ўғитлар самарадорлигини ошириш усулларини
- Дончиликда замонавий технологияларни кўллаш
- Дон ҳосилдорлиги ва технологик сифат кўрсаткичларини оширишнинг илмий асосларини

- Қишлоқ хўжалигида хорижий давлатлар ютукларини **билиши** керак

**Тингловчи:**

- Дехкончиликнинг асосий конунлари, тупроққа асосий ишлов бериш, тупроққа дастлабки ишлов бериш, тупроққа ишлов беришни минемаллаштириш
- Суғориш усуллари, эгатлаб суғориш, пушталаб суғориш, ёмғирлатиб суғориш, томчилатиб суғориш
- Ерларни текислаш, жорий текислаш, капитал текислаш, шўрланиш турлари, шўрланишга қарши кураш чоралари, шамол эррозияси, сув эррозияси. Эррозияга қарши кураш чоралари
- Алмашлаб экиш тизимини такомиллаштириш
- Ўза ғалла алмашлаб экиш тизимида оралиқ, сидерат ва такрорий экинларидан фойдаланиш
- Ўза заарқунандаларига қарши биологик кураш чораларини такомиллаштириш
- Пахтачиликда инновацион технологияларни такомиллаштириш ва жорий этиш
- Дончиликда инновацион технологияларни жорий этиш
- Мойли экинлар этиштиришда инновацион технологияларни жорий этиш
- Озукабоп экинлар этиштиришда инновацион технологияларни жорий этиш кўникмаларига эга бўлишлари лозим.

**Тингловчи:**

- қишлоқ хўжалиги соҳасида мониторинг олиб бориш;
- қишлоқ хўжалик экинлар ҳосилдорлигини башорат қилиш;
- дала экинлар ҳосилдорлигини дастурлашнинг замонавий методларидан фойдаланиш;
- дала экинларининг озукага бўлган эҳтиёжини аниқлаш;
- дала экинларини сувга бўлган эҳтиёжини аниқлаш;
- мутахассислик фанларидан инновацион ўқув машғулотларини лойиҳалаш, амалга ошириш, баҳолаш, такомиллаштириш;
- мутахассислик фанларини ўқитишининг дидактик таъминотини яратиш;
- коммуникатив вазифаларни хал этиш технологиялари, касбий мулоқот усулларидан фойдаланиш, ҳамкорлик ишларини олиб бориш **малакаларига** эга бўлиши зарур.

**Курсни ўқитишда замонавий ахборот ва педагогик технологиялар**

Модулларни ўқитишда дарслик, ўқув қўлланмалар, маъруза матнларининг электрон версияларидан, электрон плакатлар ва бошқа электрон ресурслардан фойдаланилади. Машғулотлар семинар-тренинг шаклида олиб борилади ва кичик гурӯхларда ишлаш каби интерфаол методлардан

фойдаланган ҳолда амалга оширилади.

Малака ошириш жараёни 144 соатни ташкил этади. Ўқув юкламаси ҳафтасига 36 соат этиб белгиланган. Ўқув курсини тугаллаган тингловчиларга Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2006 йил 16 февралдаги 25-сон қарори билан тасдиқланган давлат намунасидаги малака оширганлиги ҳақидаги сертификат берилади.

**“Агрономия“  
малака ошириш курсининг ўқув модуллари ва уларнинг таркиби  
мазмуни**

**I. Умумий тайёргарлик модули**

**1.1. Ўзбекистон Республикаси Президентининг асарларида жамият ривожи ва таълим–тарбия масалалари.**

И.Каримов асарларида жамият тараққиёти тўғрисида янги назарий концептуал ёндошувнинг илмий асослари. Ўзбекистон ижтимоӣ ҳаётини сиёсий институтлар, мафкуралар ва фикрлар хилма-хиллигига асосланиши. Жамият ривожланиш босқичлари. Мустақиллик ва ўтиш даврининг зарурияти. Тараққиётнинг “Ўзбек модели”нинг ишлаб чиқилиши, асосий принциплари. Жамият тараққиётини демократлаштириш ва модернизация қилиш. Эришилган ютуқлар ва унинг истиқболлари.

Демократик жамият қуришда ҳуқуқий давлат ва фуқаролик жамияти унинг муҳим шарти эканлиги. Мамлакатда демократик ислоҳотларни чуқурлаштириш ва фуқаролик жамиятини ривожлантириш концепциясининг ишлаб чиқилиши, унинг асосий йўналишлари. Фуқаролик жамиятини ривожлантиришга қаратилган янги қонунлар ва ўзгаришларнинг аҳамияти.

Глобаллашув ва таълим-тарбия тизимидағи замонавий талаблар. Ахборот коммуникация тизими, замонавий педагогик технологиядан фойдаланиш ва унинг афзалликлари. Таълим-тарбиянинг миллий-маънавий негизлари, умумдемократик принципларга асосланиш, миллий ғоя негизларидан таълим-тарбияда фойдаланиш.

**1.2. Таълим-тарбия жараёнларини ташкил этиш ва бошқаришнинг меъёрий-хуқуқий асослари.**

Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси, Ўзбекистон Республикасининг “Таълим тўғрисида”ги Қонуни, “Кадрлар тайёрлаш Миллий дастури”, Ўзбекистон Республикаси Президентининг фармонлари ва фармойишлари, Вазирлар Маҳкамасининг Қарорлари.

Давлат таълим стандартлари, классификатор, ўқув режалар, фандастурлари, Олий таълим вазирлигининг низомлари, буйруқлари, йўриқномалар ва бошқа меъёрий хужжатларнинг мазмуни ва моҳияти.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг ваколатлари, Олий ва ўрта маҳсус таълим вазиригининг ваколатлари, маҳаллий давлат органларининг ваколатлари, Олий таълим муассасаларининг ваколатлари.

### **1.3. Таълим сифати менежменти.**

Умумий сифат менежменти тушунчаси, унсурлари, асосий ғояси ва тамойиллари. Таълим сифати тушунчаси, тавсифлари, бошқариш функциялари ва босқичлари. Таълим сифатини юксалтириш воситалари.

Олий таълим тизимининг сифатига таъсир этувчи омиллар. Ўқув жараёни сифати. Профессор-ўқитувчиларнинг педагогик маҳорати ва илмий салоҳияти. Олий таълим муассасасининг моддий-техник таъминоти сифати. Олий таълим муассасасининг сифат сиёсати. Таълим маркетинги хизматлари сифати. Битиравчиларнинг сифати.

Олий таълим сифатини баҳолашнинг асосий йўналишлари. ОТМларнинг рейтинги. Ўқитувчи илмий фаолиятининг сифатини баҳолаш мезонлари. Ўқитувчининг маънавий-ахлоқий фаолиятини баҳолаш мезонлари. Мутахассислик фанлари бўйича ўқитувчининг услубий рейтинг баҳосини аниқлаш тартиби. Таълим жараёнини баҳолаш усуллари ва технологияси. АРМ ва кутубхона хизматини баҳолаш. Талабанинг «лавозим имконияти»ни баҳолаш услубиёти. Битиравчи талабаларнинг лавозим имконияти бўйича сифат тоифалари ва белгилари. Факультет ва кафедралар даражасида сифат менежменти.

## **II. Умумкасбий тайёргарлик модули**

### **2.1. Олий таълим педагогикаси ва психологияси.**

Олий таълим педагогикаси ва психологияси фанининг долзарб муаммолари. Таълим жараёни ягона тизим сифатида. Таълим парадигмалари. Педагогик тадқиқот методлари. Олий таълимни модернизациялаш ва оптималлаштириш. Таълим жараёнининг психологик ўзига хослиги. Ўқув мотивацияси ва таълим самарадорлиги. Шахс психологияси ва шахсга йўналтирилган таълим. Педагогик коммуникацияда психологик компетентлик.

### **2.2. Электрон педагогика асослари.**

Ахборот – коммуникация технологиялари ҳақида тушунча, ахборот – коммуникация технологиялари воситалари. Янги ахборот технологиялари, ахборот тизимини бошқариш, ахборот тизимининг функционал ташкил этувчилари. Маълумотларни марказлашган ҳолда қайта ишлаш. Маълумотларни узатиш тизимлари ва уларнинг характеристикаси. Замонавий

коммуникацион технологиялар. Таълим жараёнида ахборот-коммуникация технологиялар, интерактив технологиялардан фойдаланиш.

Ўқув мақсадли электрон воситаларни яратиш ва уларнинг сифатини баҳолаш, ўқув-тарбия жараёнининг ахборот-методик таъминотини ва ўқув муассасаси ташкилий бошқарув тизимини автоматлаштириш ва унинг истиқболлари, электрон ўқув материаллар базасининг тузилмаси ва таркиби, таълимий ИНТЕРНЕТ ресурслари ва улардан ўқув жараёнида фойдаланиш.

Педагогик дастурий воситаларнинг умумий таърифи. Электрон ўқув материаллари ва уларнинг турлари. Замонавий дастурлаш тиллари асосида электрон ўқув материалларини яратиш.

Аудиовизуал ахборот: табиати, манбалари, ўзгартирувчилар, ташувчилари. Ўқитишининг аудиовизуал технологиялари: теле ва видеоконференциялар ва уларни ташкил этиш, аудио, видео ва компьютерли ўқув қўлланмалари, аудио, видео ва компьютерли материалларнинг банки, аудио, видео ва компьютерли ўқув қўлланмаларини яратишининг дидактик принциплари. Ўқитишининг интерфаол технологиялари.

### **2.3. Таълим технологиялари ва педагогик маҳорат.**

Таълим технологиялари ва педагогик маҳоратнинг назарий асослари. Таълим технологияси ва шахсга йўналтирилган таълим турлари. Замонавий таълим (модулли, муаммоли, интерфаол, ҳамкорликда ишлаш, индивидуал, информацион) технологиялари. Олий таълим муассасаларида аудитория ва аудиториядан ташқари таълимни ташкил этиш. Педагогик муроҷот маданияти ва психологияси. Педагогнинг коммуникатив ва креатив қобилияtlари. Касбий компетентлик. Педагогик назокат ва одоб-ахлоқ. Педагогик техника. Нутқ техникаси ва маданияти. Педагогик низолар. Педагогик жараённи технологик лойиҳалаштириш.

### **2.4. Амалий хорижий тил**

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2012 йил 10 декабрдаги “Чет тилларни ўрганиш тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисидаги” қарорининг моҳияти ва тарихий аҳамияти. Чет тилларда эркин сўзлаша оладиган мутахассисларни тайёрлаш тизимини тубдан такомиллаштириш. Жаҳон цивилизацияси ютуқлари ва дунё ахборот ресурсларидан фойдаланиш. Халқаро ҳамкорлик ва муроҷотларни ривожлантириш. Таълим тизимининг барча босқичларида чет тилларни узлуксиз ўрганишни ташкил қилиш. Чет тилини эгаллаш даражаларининг Европа системаси (CEFR) ва унинг асосий даражалари. Сўз бирикмалари атрофига муроҷот. Сўзлашув ва эшитиш қобилияти. Ишда, ўқишида, бўш вақтларда бўладиган сухбат малакасини шакллантириш. Эркин касбий муроҷот. Чет тилида илмий мунозара. Туризмга оид муроҷот. Йирик, мураккаб матнлар ва уларни тушуна олиш кўнимаси. Фикрни равон

ифодалаш. Чет тилида бўлган интернет матнларининг асосий фоясини тушуниш. Таржима хусусиятлари. Оғзаки ва ёзма таржима.

### **III. Умуммутахассислик бўйича тайёргарлик модули**

#### **3.1. Дехқончиликда инновацион технологиялар**

Дехқончиликда кўлга киритилган энг сўнги ютуклар. Дехқончиликда энергия ва маблағ тежовчи технологияларни жорий этиш. Сувдан самарали фойдаланиш, сугоришнинг интенсив, замонавий усусларини кўллаш. Тупроқнинг мелиоратив ҳолатини яхшилаш, шўрланишга қарши замонавий технологияларни қўллаш.

#### **3.2. Пахтачиликда инновацион технологиялар**

Пахтачилик соҳасида хорижий давлатларда ва республикамизда эришилган сўнгги ютуклар. Қисқа ротацияли алмашлаб экиш тизимини жорий этиш, ғўза экиш тизимини такомиллаштириш, пахтачиликда оралиқ ва сидерат экинлар экишни жорий этиш, ғўзани илдиздан ташқари озиқлантириш усусларини янада такомиллаштириш.

#### **3. 3. Ўсимлиқшунослик фанининг инновацияси**

Донли экинлар ҳосилдорлигини башорат қилиш ва дастурлаш. Кузги буғдойдон ҳосилдорлигини ошириш ва сифатини яхшилашнинг илмий асосларини ишлаб чиқиши.

Суғориладиган майдонларда кузги буғдойнинг минерал озуқаларга ва сувга бўлган эҳтиёжини аниқлаш. Суғориладиган майдонларда қаттиқ буғдой етиштириш технологиясини ишлаб чиқиши жорий этиш.

Озуқабоп ем-харакат экинлар етиштиришда инновацион технологияларни ишлаб чиқиши жорий этиш. Мустаҳкам ем-харакат озуқа базасини яратиш. Озуқа сифатини яхшилаш.

Мойли экинлар етиштиришда инновацион технологиялар. Суғориладиган майдонларда такрорий экин сифатида мойли экинлар етиштириш.

### **IV. Мутахассислик бўйича тайёргарлик модули**

#### **IV. 1. Дехқончилик, пахтачилик ва ўсимлиқшунослик фанининг дидактик таъминоти.**

Дехқончилик, пахтачилик ва ўсимлиқшунослик фанининг дидактик таъминоти. Инновацион ўқув машғулотларининг методик таъминоти. Ўқув машғулотларини инновацион дидактик материаллар асосида ташкил этиш ва ўтказиш услубиёти.

## **IV. 2. Дәхқончилик, пахтачилик ва ўсимликтунослык фанини үқитишидаги инновациялар**

Дәхқончилик, пахтачилик ва ўсимликтунослык фаолиятгларига инновацияларни тадбиқ этиш ва самарадорлигини ошириш.

## **V. Танлов фанлари модули**

Дәхқончилиқда инновацион технологиялар, пахтачилиқда инновацион технологиялар, пахтачилик инновациялари ва ўсимликтунослык соңалари йұналишлари бүйіча тингловчиларнинг эҳтиёжидан келиб чиқып олий таълим муассасаси ҳузуридаги тармоқ марказлари танлов фанлар модулининг таркибий қисми ва мазмунини белгилайди.

### **Амалий машғулотларни ташкил этиш бүйіча күрсатма ва тавсиялар**

Фан бүйіча ўқув модули семинар – тренинг, кичик гурұхларда ишлаш шаклларида олиб борилиши күзде тутилған. Амалий машғулотлар назарий машғулотлар билан уйғун ҳолда олиб борилади.

Амалий машғулотларда “Кичик гурұхларда ишлаш”, “Савол - жавоб”, “Интерактив савол - жавоб”, “Пинборд” ва бошқа методлардан фойдаланилади.

Амалий машғулотларда асосий эътибор тингловчиларни мустақил ишлашига қаратылади.

Тингловчилар мустақил ишлаш жараёнида ўзларига берилған мавзуларға ижодий тайёрланиб, ўзларининг фаолият соңаларига оид амалий харakterдаги ишланмалар тайёрлайдилар ва тақдим этиш методикаси сир-асрорларини эгаллайдилар.

Үқув модулинин ўзлаштыриш давомида тингловчилар мустақил фикрлаш, ўз фикрларини ифода этиш, мұлоқот юритиш ва бошқалар фикрини тинглашни ўрганади.

### **Мустақил ишни ташкил этишнинг шакли ва мазмуни**

Тингловчи мустақил ишни муайян модуллар хусусиятларини ҳисобға олган ҳолда қуйидаги шакллардан фойдаланиб бажаради:

- Реферат (модулге ажратылған соаттар ҳажмидан келиб чиқып белгиланади).
- Тақдимот (танланған мавзу асосида тақдимот тайёрланади).
- Мутахассислик фаны бүйіча ўқув-дидактикалық материалдар тайёрлаш.
- Мутахассислик фаны бүйіча машғулотлар ишланмаларини лойихалаш.
- Даражали тестлар банкини яратиши.

- Кейслар банкини яратиш.
- Ижодий топшириклар ишлаб чиқиш.

Мустақил иш мазмуни танланган мавзуга мос бўлиб уни бажаришда куйидагиларга эътибор берилади:

Таркиби:

- титул вараги;
- кириш;
- асосий қисм;
- хулоса;
- фойдаланган адабиётлар рўйхати;
- илова (интернет тармоғидан олинган маълумотлар, амалий материаллар нусхалари, дарс ишланмаси ва б.).

Мазмуни:

- тавсия қилинган адабиётларни муроала қилиш;
- мутахассислик фанларида инновациялардан фойдаланиш;
- мультимедия дарслекларини яратиш мезонлари;
- талаба билан индивидуал ишлашда педагогик маҳорат;
- касбий педагогика муаммолари;
- интернетда мавзуга оид маълумотларни излаш ва муроала қилиш;
- малака ошириш курси давомида мустақил дарс олиб бориш;
- дарснинг маъruzаси, тарқатма материаллари, технологик харитасини тайёрлаш;
- касбий педагогиканинг услубий таъминоти муаммолари;
- педагогик фаолиятда анъанавийлик ва инновациялар;
- ўзбек педагогик услубиёти ва унинг модернизацияси.

Мустақил иш мазмуни ва шакли йўналиш таркибидаги модуллар хусусиятларини ҳисобга олган ҳолда кенгайтирилиши ва ўзгаририлиши мумкин.

### **Тавсия этилаётган мустақил ишларнинг мавзулари:**

1. Деҳкончиликда энергия тежовчи технологиялар;
2. Тупроққа ишлов беришни минемаллаштириш;
3. Деҳкончиликда интенсив технологиялар;
4. Деҳкончиликда замонавий технологиялар;
5. Дала экинларини томчилатиб сувориш;
6. Оралик экинлар этиштириш технологияси;
7. Сидерат экинлар этиштириш технологияси;
8. Такрорий экинлар этиштириш технологияси;
9. Фўзани полиэтилен пленкаси остида экиб этиштириш технологияси;
10. Фўзани илдиздан ташқари озиқлантириш технологияси;
11. Фўза ғалла алмашлаб экиш ;
12. Фўза зааркунандаларига қарши биологик кураш чоралари;
13. Пахтачиликда бегона ўтларга карши кураш;

14. Галлачиликда бегона ўтларга карши кураш;
15. Галлачиликда зааркунанда хашоратларга карши кураш;
16. Кузги буғдой дон сифатини ошириш;
17. Кузги буғдой дон ҳосилдорлигини оширишнинг илмий асослари;
18. Кузги буғдойни илдиздан ташқари озиқлантириш;
19. Каттиқ буғдой биологияси ва етиштириш технологияси;
20. Галласимон ем-хашак экинлар;
21. Дуккакли ем-хашак экинлар;
22. Илдизмевали ем-хашак экинлар;
23. Суғориладиган ерларда мойли экинлар етиштириш;
24. Такрорий экин сифатида кунгабоқар етиштириш;
25. Такрорий экин сифатида соя етиштириш.

### **Дастурнинг информацион-методик таъминоти**

Модулларни ўқитиш жараёнида таълимнинг замонавий методлари, педагогик ва ахборот технологияларини кўлланилиши назарда тутилган:

- модулларнинг барча маъruzалари бўйича замонавий компьютер технологиялари ёрдамида мультимедияли тақдимот тайёрлаш;
- амалий машғулотларда педагогик ва ахборот-коммуникация технологияларидан кенг фойдаланиш;
- тингловчиларнинг илғор тажрибаларини ўрганиш ва оммалаштириш назарда тутилган.

### **Адабиётлар:**

1. Ўзбекистон Республикаси Конституцияси. – Т.: Ўзбекистон, 1998.
2. И.А.Каримов. Ўзбекистон миллий истиқолол, истеъдод, сиёсат, мафкура, 1-жилд. – Т.: Ўзбекистон, 1996.
3. И.А.Каримов. Биздан обод ва озод ватан қолсин, 2-жилд. – Т.: Ўзбекистон, 1996.
4. И.А.Каримов. Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир, 3-жилд. – Т.: Ўзбекистон, 1996.
5. И.А.Каримов. Бунёдкорлик йўлида, 4-жилд. – Т.: Ўзбекистон, 1996.
6. И.А.Каримов. Янгича фикрлаш ва ишлаш– давр талаби, 5-жилд.– Т.: Ўзбекистон, 1997.
7. И.А.Каримов. Хавфсизлик ва барқарор тараққиёт йўлидан. 6-жилд. – Т.: Ўзбекистон, 1998.
8. И.А.Каримов. Биз келажагимизни ўз қўлимиз билан қурамиз, 7-жилд. – Т.: Ўзбекистон, 1999.
9. И.А.Каримов. Оллоҳ қалбимизда, юрагимизда. – Т.: Ўзбекистон, 1996.
10. И.А.Каримов. Озод ва обод Ватан эркин ва фаровон ҳаёт пировард мақсадимиз, 8-жилд. – Т.: Ўзбекистон, 2000.

- 11.И.А.Каримов. Ватан равнақи учун ҳар биримиз маъсулмиз, 9-жилд. – Т.: Ўзбекистон, 2001.
12. И.А.Каримов. Миллий истиқлол мафкура – халқ эътиқоди ва буюк келажакка ишончдир. – Т.: Ўзбекистон, 2000.
13. И.А.Каримов. Истиқлол ва маънавият. – Т.: Ўзбекистон, 1994.
14. И.А.Каримов. Тарихий хотирасиз келажаги йўқ. – Т.: Шарқ, 1998.
15. И.А.Каримов. Юксак маънавият – енгилмас куч. Т.: «Маънавият». –Т.: 2008.-176 б.
16. И.А.Каримов. Ўзбекистон мустақилликка эришиш остонасида. Т.: “Ўзбекистон”. –Т.: 2011.-440 б.
17. «Виждон эркинлиги ва диний ташкилотлар тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикасининг қонуни, «Ҳалқ сўзи», 1998 й., 15 май 2- бет.
18. Миллий истиқлол ғояси: асосий тушунча ва тамойиллар.- Т.:Ўзбекистон, 2000.
19. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2006 йил 16-февралдаги “Педагог кадрларни қайта тайёрлаш ва уларни малакасини ошириш тизимини янада такомиллаштириш тўғрисида”ги 25-сонли Қарори.
20. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2011 йил 20 майдаги “Олий таълим муассасаларининг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш ва юқори малакали мутахассислар тайёрлаш сифатини тубдан яхшилиш чора-тадбирлари тўғрисидаги” ПҚ-1533-сон қарори.
21. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2012 йил 26 сентябрдаги “Олий таълим муассасалари педагог кадрларини қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги 278-сонли қарори.
- 22.Атабаева Х.Н. “Ўсимлиқшунослик”, “Мехнат” Тошкент 2000 йил.
- 23.Атабаева Х.Н. “Дончилик”, “Мехнат” Тошкент 2007 йил.
- 24.С.А.Азимбоев, С.С.Бўриев, Ч.Р.Бегимқулов, Х.К.Алланов Дехқончилик ва илмий изланиш асослари фанидан лаборатория, амалий машғулотлар. ТошДАУ Т.: 2010.
25. С.А.Азимбоев, З.Артуқметов, Ҳ.Шералиев, У.Норқулов, М.Шодманов. Умумий дехқончилик ва мелиорация асослари. Касб-хунар колледжларининг фермерлик йўналиши учун дарслик Узкомцентр, Т.2002
- 26.Вавилов П.П “Растениеводство”, “Агропромиздат”, Москва 1986 год.
- 27.Вавилов П.П “Ўсимлиқшунослик”, “Ўзбекистон”, Тошкент 1980 йил.
- 28.Посыпанов Г.С «Растениеводство», М., Колос, 1997.с 234.
- 29.Орипов Р, Халилов Н “Ўсимлиқшунослик” Тошкент, 2006, 397 б
- 30.Орипов Р, Халилов Н “Ўсимлиқшунослик” Ўзбекистон файласуфлари миллий нашриёти , Тошкент 2007, 371375 б

## **Интернет маълумотларн:**

1. Ўзбекистон Республикаси Президентининг Матбуот маркази сайти: [www.press-service.uz](http://www.press-service.uz)
2. Ўзбекистон Республикаси Давлат Ҳокимияти портали: [www.gov.uz](http://www.gov.uz)
3. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari izohli lug'ati, 2004, UNDP DDI: Programme [www.lugat.uz](http://www.lugat.uz), [www.glossaiy.uz](http://www.glossaiy.uz)
4. Ўзбек интернет ресурсларининг каталоги: [www.uz](http://www.uz)
5. Infocom.uz электрон журнали: [www.infocom.uz](http://www.infocom.uz)
6. <http://www.bank.uz/uz/publisIVdoc/>
7. [www.press-uz.info](http://www.press-uz.info)
8. <http://www.uforum.uz/>
9. Axborot resurs markazi <http://www.assc.uz/>
10. <http://www.xabar.uz>
11. [www.ziyonet.uz](http://www.ziyonet.uz)
12. [www.edu.uz](http://www.edu.uz)
13. [www.pedagog.uz](http://www.pedagog.uz)
14. [www.tdpu.uz](http://www.tdpu.uz)
15. <http://www.TSAU.uz>
16. <http://www.Gridano/aral>

### ИШЛАБ ЧИҚИЛГАН:

Олий таълим тизими педагог ва раҳбар  
кадрларни қайта тайёрлаш ва уларнинг  
малакасини оширишни ташкил этиш  
Бош илмий-методик маркази

Директор У.Ш.Бегимқулов  
“201 й.”

М.У.



Тошкент давлат аграр университети  
тайёрлаш ва уларни малакасини  
ошириш тармоқ маркази

Директор С.Фуломов  
“201 й.”

М.У.

### КЕЛИШИЛГАН:

Ўз.Р. Кишлек ва сув хўжалиги вазирлиги  
Кадрлар ва ўқув юртлари бошқармаси

Бошқарма бўшлиғи Х.Х.Ҳамидов  
“201 й.”

М.У.

